Henrik Gustafsson
Naturskydd och tillsyn
Naturavdelningen
010-2236337

Enligt till akten
hörande sändlista

Beslut om vattenskyddsområde med föreskrifter för Anebys vattentäkter i Norra och Södra Jularp

Beslut

Länsstyrelsen **förklarar** med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken (1998:808, MB) det område som avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) som **vattenskyddsområde**. Vattenskyddsområdet berör ett stort antal fastigheter. Berörda fastigheter samt kända sakägare framgår av till akten hörande sakägarförteckning.

Syftet med vattenskyddsområdet är att ge grundvattenförekomsten vid Norra och Södra Jularp, som används som huvudvattentäkt i Aneby kommun, ett tillräckligt bra skydd så att råvattnets kvantitet säkras i ett långsiktigt perspektiv samtidigt som dess kvalitet inte försämras. Vattenskyddsområdet är även ett stöd vid samhällsplanering, tillsyn och prövning.

För att tillgodose syftet **meddelar** Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 22 § MB, att nedan angivna **föreskrifter** ska gälla inom vattenskyddsområdet. Enligt 7 kap. 22 § MB gäller föreskrifterna omedelbart även om de överklagas. Föreskrifterna **träder i kraft** den 1 januari 2018.

Vattenskyddsområdet är indelat i **vattentäktszon**, **primär skyddszon** och **sekundär skyddszon**. De föreskrifter som anges för den primära skyddszonen gäller också inom vattentäktszonen.

Sökande om inrättande av vattenskyddsområdet, huvudman för va-anläggningen och i vars intresse vattenskyddsområdet fastställts är Aneby Miljö & Vatten AB (Amaq), ett helägt kommunalt bolag.

Tillstånd enligt föreskrifter i detta beslut ska, med stöd av 7 kap. 22 § MB, prövas av den nämnd inom Aneby kommun som har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Innan tillstånd ges ska va-anläggningens huvudman höras.

Dispens från förbud i föreskrifter ska sökas hos Länsstyrelsen. Länsstyrelsen får meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl och dispens är förenligt med föreskriftens syfte. Innan dispens ges ska den nämnd inom Aneby kommun som har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt va-anläggningens huvudman höras.

Länsstyrelsens beslut om fastställelse av skyddsområde och bestämmelser för skydd av grundvattentillgångar vid Aneby samhälle 1974-10-18 (dnr 11.184-4151-73) och som kungjordes i länets författningssamling nr 104 år 1974 **upphör att gälla** när detta besluts föreskrifter träder i kraft, 2018-01-01.

Föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter

1 § - VATTENTÄKTSZON

a) Inom vattentäktszon är det förbjudet att bedriva annat än vattentäktsverksamhet.
Undantag gäller;
- verksamhet knutet till befintligt elnät vilket omfattar anläggningar såsom kraftledning och nätstation

2 § - AVLOPPSVATTEN OCH AVFALL

a) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att anordna nya anläggningar för utsläpp och/eller infiltration av avloppsvatten.

b) Inom den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att anordna nya anläggningar för utsläpp och/eller infiltration av avloppsvatten.

c) Inom den primära och sekundära skyddszonen är det förbjudet att lägga upp eller gräva ner avfall.
Undantag gäller;
- mindre mängder trädgårdsavfall, rena jord-/schaktmassor och liknande.

Avloppsvatten avser här spillvatten (vatten från toalett, bad, disk och tvätt).

Avfall avser här inte snö. Snö hanteras i § 11.

3 § - KEMISKA BEKÄMPNINGSMEDEL

a) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att hantera kemiska bekämpningsmedel.

b) Inom den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att yrkesmässigt hantera kemiska bekämpningsmedel.
Undantag gäller;
- transport av bekämpningsmedel samt punktsanering mot ohyra och skadedjur

Kemiska bekämpningsmedel avser här kemiska produkter avsedda att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. En typ av kemiska bekämpningsmedel är växtskyddsmedel som också avses här.

Hantera avser här tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, spridning, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Yrkesmässig avses här verksamhet som bedrivs som yrke eller där ändamålet med hanteringen avser annat än villatomter.

4 § - VÄXTNÄRINGSMEDEL

a) Inom den primära skyddszonen krävs det tillstånd för att sprida eller lagra växtnäringsmedel.

Växtnäringsmedel avser här mineraliska gödselmedel, stallgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin), avloppsslam, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock ej gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

5 § - PETROLEUMPRODUKTER OCH ANDRA FÖR GRUNDVATTNET SKADLIGA KEMIKALIER

a) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att hantera flytande petroleumprodukter och/eller andra för grundvattnet skadliga kemikalier såsom impregneringsmedel, lösningsmedel och syror.
Undantag gäller;
- petroleumprodukter och kemikalier i fordon och arbetsmaskiner för dess drift
- användning av reservelverk och transport av petroleumprodukter till reservelverk vid elavbrott

b) Inom den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att hantera flytande petroleumprodukter och/eller andra för grundvattnet skadliga kemikalier, såsom impregneringsmedel, lösningsmedel och syror, som överstiger 250 liter.
Undantag gäller;
- transporter
- petroleumprodukter och kemikalier för drift av fordon och arbetsmaskiner
- eldningsolja och köldbärarvätska för uppvärmning av fastigheter
- nätstationer på mark och i stolpar samt fördelningsstation

c) Inom den sekundära skyddszonen är cisterner, lösa behållare, stationära förbränningsmotorer etc. som sammanlagt rymmer mer än 250 liter bränsle förbjudna
Undantag gäller;
- om dessa är utrustade eller placerade så att hela den lagrade volymen bränsle vid läckage säkert kan förhindras tränga ner i marken.

d) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att utan uppsikt ställa upp ett arbetsfordon eller en maskin som drivs med flytande bränsle.
Undantag gäller;
- om dessa är utrustade eller placerade så att hela den lagrade volymen bränsle vid läckage säkert kan förhindras tränga ner i marken.

Hantera avser här tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, spridning, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Ställa upp ett arbetsfordon/maskin avser här parkering med en varaktighet av över 2 timmar.

6 § - ENERGIANLÄGGNINGAR

a) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att anlägga anläggningar för lagring eller utvinning av värme ur mark eller grundvatten.

b) Inom den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att anlägga eller ändra anläggningar för lagring eller utvinning av värme ur mark eller grundvatten.

7 § - FORDONSTVÄTT

a) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att tvätta fordon.

8 § - MARKARBETEN OCH TÄKTVERKSAMHET

a) Inom den primära och den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att utföra större schaktnings- eller grävningsarbeten.
Undantag gäller;
- akuta drift- och underhållsarbeten på vägar samt el-, tele-, IT-, VA- och fjärrvärmeledningar.

b) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att bedriva sand-, grus- och bergtäkt, inklusive husbehovstäkter.

c) Inom den sekundära skyddszonen är det förbjudet att bedriva sand-, grus- och bergtäkt. För husbehovstäkter krävs det tillstånd.

Större schaktnings- och grävningsarbeten avser här schaktning på en total yta av mer än 150 m² eller grävning på ett djup på mer än 1 meter.

9 § - SKOGSBRUK

a) Inom den primära och den sekundära skyddszonen är det förbjudet med permanenta upplag av bark, timmer eller flis.

b) Inom den primära och den sekundära skyddszonen är det förbjudet att rotslå eller plantera skogsplantor behandlade med kemiska bekämpningsmedel.

c) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet med stubbrytning.

Permanenta upplag avser här upplag under 1 år eller längre.

Rotslå avser här tillfällig sättning av plantor i samma grop i väntan på plantering.

10 § - VATTENTÄKT

a) Inom den primära och den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att anlägga eller ändra en enskild grundvattentäkt.

11 § - VÄGHÅLLNING M.M.

a) Inom den primära och den sekundära skyddszonen är det förbjudet att anordna eller hålla upplag av asfalt, oljegrus, kemiska halkbekämpningsmedel eller dammbindande medel.

b) Inom den primära skyddszonen krävs det tillstånd för att använda oljegrus eller sprida kemiska halkbekämpningsmedel eller dammbindande medel.

c) Inom den primära skyddszonen är det förbjudet att lägga upp snö som härrör från trafikerade ytor utanför den primära skyddszonen.

d) Inom den sekundära skyddszonen krävs det tillstånd för att lägga upp snö som härrör från trafikerade ytor utanför den sekundära skyddszonen.

Föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken om skyltar och stängsel

12 § - SKYLTAR

Inom vattenskyddsområdet får vattentäktens huvudman ta annans mark i anspråk för att sätta upp informationsskyltar.

13 § - STÄNGSEL

Vattentäktszonerna ska vara inhägnade.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna enligt 7 kap. 22 § MB ska inte utgöra hinder för den hantering och de verksamheter, inklusive nyanläggning, som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av de kommunala vattentäkterna, vattenverket och reningsverket. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för nödvändig skötsel och underhåll av Aneby kommuns vattentäktsfastighet (Norra Jularp 4:26).

Tillstånd enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller kräver tillstånd enligt andra kapitel i miljöbalken, enligt förordning utfärdad med stöd av miljöbalken eller föreskrifter meddelade av miljöbalken.

Övergångsbestämmelser

Förbud eller tillståndsplikt för befintliga verksamheter, anläggningar och pågående markanvändning börjar gälla först två år, den 1 januari 2020, efter att dessa skyddsföreskrifter trätt i kraft. Om dispens från ett förbud har sökts innan förbudet börjar gälla, eller om tillstånd har sökts innan tillståndsplikten börjar gälla, får den prövade verksamheten fortgå, anläggningen kvarstå och markanvändningen fortsätta, så länge som dispens eller tillstånd inte nekats.

Bakgrund

Norra och Södra Jularp är Aneby kommuns huvudvattentäkt och förser Aneby samhälle med dricksvatten. Planer finns dessutom att förse fler samhällen med detta vatten. År 1974 fastställde Länsstyrelsen beslut om

skyddsområde och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten vid Norra Jularp. Brunnarna vid södra Jularp har anlagts senare. Brunnarna och vattenuttagen är lagligförklarade genom domar år 1994 (DVA 10/1995 Mål nr VA 1/1994) och år 2014 (DOM 2014-11-17 Mål nr M2075-14).

År 2008 lämnade Amaq in ett första underlag och förslag till skyddsföreskrifter för områdena till Länsstyrelsen. Efter myndighetssamråd bestämdes att invänta underlag från provpumpningar och vattendom för den nya vattentäkten i södra Jularp. Dessutom inväntades kompletterande geologiska undersökningar i norra Jularp. Undersökningarna har avslutats och den södra täkten fick ny vattendom år 2014. Amaq har därefter gjort förändringar i det tekniska underlaget och i förslaget till vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter. Den sista versionen inkom till Länsstyrelsen i november 2016.

Samråd enligt 25 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FOM) har skett med Aneby kommun, Amaq och Länsstyrelsen om vattenskyddsområdet och utformning av föreskrifter. Förslaget skickades i oktober 2016 på samråd enligt 25 § FOM till Skogsstyrelsen och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) samt till Trafikverket och Aneby kommuns samhällsbyggnadsavdelning.

Yttrande inkom från SGU, Skogsstyrelsen och Trafikverket. Vid en remissrunda år 2011 hade sedan tidigare inkommit synpunkter från tillsynsnämnden i Aneby kommun. Tillsynsnämnden hade inget att erinra mot beslutet och fann att förslag till vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Aneby kommuns vattentäkt vid Jularp tillgodoser syftet. Yttrandena skickades till Amaq som bemötte synpunkterna i november 2016. SGU hade synpunkter på avgränsningen av området, något som hanteras nedan under **Motivering – Vattenskyddsområdets avgränsning.** Övriga samrådsinstanser hade inget att erinra.

Länsstyrelsen skickade förslag till beslut på remiss i februari 2017 och förelade samtidigt markägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att yttra sig över förslaget. Föreläggandet genomfördes med kungörelsedelgivning samtidigt som delgivningskvitto skickades till ägare av jordbruksfastigheter och till kända arrendatorer. Till Länsstyrelsen inkom remissyttranden från EON, Trafikverket, Aneby Sportklubb och Kalle Sand. Länsstyrelsen översände dessa till Amaq i maj 2017 som bemötte synpunkterna i ett yttrande till Länsstyrelsen i juli 2017.

Remissyttranden

E.ON Elnät Sverige AB yrkar att undantaget i 1 § även omfattar befintliga nätstationer på mark inom vattentäktsområdet och att undantaget i 5 § a även omfattar leveranser av petroleumprodukter till reservelverk vid elavbrott, att 5 § b även omfattar befintliga nätstationer på mark och i stolpar samt befintlig fördelningsstation, att 5 § d kompletteras med ett

undantag för användande av reservelverk vid elavbrott. E.ON Elnät Sverige AB tillstyrker förslag till beslut om vattenskyddsområde under förutsättning att yrkanden om ändringar i beslutet införs, i annat fall motsätter sig E.ON Elnät förslaget till beslut.

Trafikverket tolkar de föreslagna föreskrifterna som att de inte hindrar drift och underhåll av berörda vägsträckor och har därför inget att erinra mot dessa.

Aneby Sportklubb ifrågasätter om fastigheten Aneby 1:542 ligger inom tillrinningsområdet och om fastigheten ska ingå i vattenskyddsområdet. Klubben skriver att föreslagna restriktioner kommer att försvåra eller omöjliggöra en utveckling av klubbens verksamhet. Planer för utveckling är markplanering av större ytor samt egen bevattning. Vidare ser Aneby Sportklubb att vattenskyddsbeslutet fördyrar verksamheten genom de tillstånd som krävs. Aneby Sportklubb vill att fastigheten Aneby 1:542 inte ingår i vattenskyddsbeslutet alternativt att klubben får en kostnadskompensation.

Kalle Sand skriver att det åkerbruk och den gödselstrategi som varit på Bredestad Norr gård de senaste tio åren inte har påverkat vattenkvaliteten som det ser ut idag i någon riktning. Slutsatsen är enligt Kalle Sand att markägaren kan gödsla och bruka jorden som tidigare.

Amaqs bemötanden av remissyttranden

E.ON Elnät Sverige AB

Inom täktzonen finns endast en nätstation, denna ligger helt nära vattenverkets västra husgavel. Stationen ifråga förser vattenverket med ström och är väsentlig även för VA-huvudmannen. Att undanta just denna befintliga station anser Amaq vara rimligt. På E.ON:s bifogade karta framgår att stationen vid vattenverket är en ”stolptransformator”, men i själva verket är den en liten nätstation som – enligt ägaren – också har sekundärt skydd. Undantag för hantering petroleumprodukter för drift av fordon och maskiner finns redan idag inom det primära området, vilket rimligtvis omfattar även reservkraftverk. Inom det sekundära skyddsområdet får petroleum hanteras i volymer upp till 250 liter. Större mängder kan gå att hantera efter att tillstånd erhållits, E.ON:s stolptransformatorer innehåller enligt egna uppgifter inte större mängd isolerolja (200–250 kg). Inga undantag bör ges för att ställa upp arbetsfordon och maskiner som drivs med flytande motorbränsle utan uppsikt inom det primära skyddsområdet.

Trafikverket

Amaq vill förtydliga att väg 132 ligger, precis som Trafikverket skriver, inom det föreslagna skyddsområdets sekundära zon. Väg 971 (Storgatan) ligger däremot utanför vattenskyddsområdet.

Aneby Sportklubb
Amaq anser att fastigheten Aneby 1:542 ska ligga kvar inom vattenskyddsområdet. Ytvattendelaren, för det område som vattentäkterna i Södra Jularp ligger inom, går väster om Aneby 1:542 vilket innebär att fastigheten med allra största sannolikhet ligger inom tillrinningsområdet för vattentäkten. Vad det gäller klubbens utveckling vill Amaq påpeka att schaktnings- och grävningsarbeten samt anläggande av enskild vattentäkt inte är förbjudna inom sekundär zon utan kräver tillstånd. För att få tillstånd måste man kunna visa att man vidtar de försiktighetsåtgärder som krävs för att skydda vattentäkten. Vad det gäller gödning och saltning vill Amaq här framföra att det i skyddsföreskrifterna inte finns några restriktioner eller krav på anmälan/tillstånd för spridning av växtnäringsmedel eller salt inom den sekundära skyddszonen. Däremot måste detta självklart ske med försiktighet med tanke på att fastigheten ligger inom vattentäktens tillrinningsområde. För yrkesmässig spridning av bekämpningsmedel inom den sekundära skyddszonen krävs däremot tillstånd. Spridning av bekämpningsmedel inom idrotts- och fritidsanläggningar är dock redan tillståndspliktigt enligt gällande lagstiftning.

Kalle Sand
Amaq vill här framföra att vissa åtgärder kommer att vara förbjudna eller förenade med krav på tillstånd enligt förslaget till skyddsföreskrifter.

Bestämmelser

Enligt 7 kap. 21 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

I 7 kap. 22 § MB stadgas att för ett vattenskyddsområde ska länsstyrelsen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området. Om det behövs, får länsstyrelsen föreskriva att skyltar eller stängsel ska sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl.

En länsstyrelse får överlåta åt den eller de kommunala nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet att på ansökan av den som berörs av ett beslut enligt första stycket medge undantag från beslutet. Vidare får bestämmas att anmälningar om en verksamhet eller åtgärd inom ett vattenskyddsområde ska göras hos den kommunala nämnden.

I 7 kap. 26 § MB framgår att dispens enligt 7 kap. 22 § MB från förbud eller andra föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 2 § FOM anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 kap. MB i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG av den 23 oktober 2000) utgör grund för vattenskyddet och hur det ska bedrivas. Direktivet har införlivats i svensk lagstiftning genom förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Syftet med lagstiftningen är bl.a. att förhindra ytterligare försämring av vattnet, skydda och förbättra kvaliteten.

Motivering till Länsstyrelsens beslut

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Beslut om vattenskyddsområde för Norra och Södra Jularp bidrar till miljökvalitetsmålen ”Grundvatten av god kvalitet” och ”God bebyggd miljö”.

Norra och Södra Jularp är huvudvattentäkt i Aneby kommun och förser Aneby tätort, ca 3400 personer, med dricksvatten. Grundvattenresursen Aneby-Knutstorp är utpekat som en regionalt viktig drickvattenresurs (Regional vattenförsörjningsplan för Jönköpings län – meddelande 2015:31). Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om vattenskyddsområden (NFS 2003:16) bör Länsstyrelsen verka för att vattenskyddsområden beslutas för allmänna vattentäkter. Skyddsområden ska säkerställa ett tillräckligt skydd på både kort och lång sikt. Enligt artikel 7 i vattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG) ska Sverige säkerställa erforderligt skydd för de vattenförekomster som används för uttag av vatten som är avsett att användas som dricksvatten och som ger

mer än 10 m^3 per dag i genomsnitt eller betjänar mer än femtio personer. Länsstyrelsen bedömer att vattentäkterna Norra och Södra Jularp uppfyller förutsättningarna för att beslutas som vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 § MB.

Genom beslut om nytt vattenskyddsområde stärks skyddet för grundvatten-förekomsten i hela området och dess betydelse tydliggörs i exempelvis planeringssammanhang.

Till akten hörande Amaqs underlag (Aneby vattentäkt – tekniskt underlag för vattenskyddsområde; senast reviderad 2016-11-24) utgör grund för avgränsning och fastställda föreskrifter. Länsstyrelsen bedömer detta underlag som tillräckligt för att kunna besluta om vattenskyddsområde med tillhörande skyddszoner och föreskrifter.

Vattenskyddsområdets avgränsning

Riktlinjer för avgränsning och utformning av vattenskyddsområden finns i Naturvårdsverkets handbok (2010:5) om vattenskyddsområde samt i Allmänna råd NFS 2003:16 om vattenskyddsområden. Av handboken framgår att ett vattenskyddsområde kan delas in i olika zoner; vattentäktszon, primär skyddszon, sekundär skyddszon o.s.v. Den primära skyddszonen bör avgränsas så att uppehållstiden i grundvattenzonen till vattentäktszonens gräns beräknas vara minst 100 dygn för grundvatten bildat i den primära zonen. Den sekundära skyddszonen bör minst omfatta så stor del av vattenskyddsområdet att uppehållstiden för grundvatten från skyddszonens yttre gräns till vattentäktszonen har en beräknad uppehållstid på minst ett år.

Skyddszoner Norra och Södra Jularp
Vattenskyddsområdet har indelats i vattentäktszon, primär skyddszon och sekundär skyddszon. Indelningen i dessa skyddszoner följer i huvudsak rekommendationerna i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:16 samt Naturvårdsverkets handbok (2010:5). Utförlig beskrivning kring uträkning av zonerna finns i det till akten hörande tekniska underlaget. Länsstyrelsen delar Amaqs uppfattning om att fastigheten Aneby 1:542 ska ligga inom vattenskyddsområdets sekundära skyddszon.

I ett tidigare förslag till vattenskyddsområde för Anebys vattentäkter fanns även en tertiär skyddszon med, något som SGU yttrande sig kring. Denna har nu tagits bort eftersom den inte anses nödvändig. Det bedömdes inte relevant med några föreskrifter för den tertiära skyddszonen och onödigt många fastigheter hade hamnat innanför vattenskyddsområdet men utan att omfattas av några restriktioner, något som bara hade skapat osäkerhet om vad som gäller. I väster sammanfaller dessutom gränsen för den sekundära skyddszonen i stort sett med gränsen för tillrinningsområdet vilket innebär att vattentäkternas tillrinningsområde i väster huvudsakligen omfattas av de föreslagna skyddszonerna. Det är däremot viktigt att kommunen i sin planering beaktar vattentäkternas tillrinningsområde. Tillrinningsområdet

bör därför finnas markerat i kommunens översiktsplan, digitala system och liknande.

Storgatan (väg 971) avgränsar norra delen av vattenskyddsområdet i väster och ligger utanför vattenskyddsområdet. Väg 132 i södra delen av vattenskyddsområdet är gräns mellan primär och sekundär skyddszon och där väg 132 ligger i den sekundära skyddszonen.

Föreskrifter

I det tekniska underlaget finns verksamheter och andra potentiella föroreningskällor närmare beskrivet. Föreskrifterna är utformade både för att förhindra diffus påverkan grundvattnet som att minska risken för olyckor som i sin tur kan påverka grundvattnet. I sammanhanget bör det påtalas att det bara är inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter som får regleras i vattenskyddsbeslut. En längre motivering till föreskrifterna finns i det tekniska underlaget. Några av dessa föreskrifter kommenteras nedan.

Föreskrifterna ska förhindra påverkan från avloppsvatten och avfall. Att anordna nya anläggningar för utsläpp och/eller infiltration av avloppsvatten kräver tillstånd enligt vattenskyddsbeslutet. Avsikten med tillstånd är att det ska vara möjligt med nya anordningar om de inte påverkar syftet med vattenskyddet samt att de uppnår hög skyddsnivå med avseende på hälsoskydd.

Kemiska bekämpningsmedel förbjuds inom primär skyddszon för att inte riskera att överskrida Livsmedelsverkets gränsvärden för bekämpningsmedel i dricksvatten. I sekundär skyddszon krävs det tillstånd för att yrkesmässigt hantera kemiska bekämpningsmedel vilket även omfattar om ändamålet är annat än för villatomter, t.ex. idrottsanläggningar och parkskötsel.

Inom den primära skyddszonen krävs det tillstånd för att sprida eller lagra växtnäringsmedel. Avsikten med ett tillståndsförfarande är att förena tillstånd med villkor kring bland annat mängder så att inte grundvattnet påverkas. Halterna av nitrat är idag måttliga (5 – 20 mg/l) enligt SGUs bedömningsgrunder för grundvatten (Länsstyrelsen – Analysresultat för råvatten från kommunala grundvattentäkter i Jönköpings län 2009-2013). Målsättningen är att halten nitrat ska minska till under 5 mg/l, vilket istället motsvarar en låg halt, varför Länsstyrelsen ser behov av ett tillståndsförfarande med relevanta villkor.

Flera föreskrifter avser petroleumprodukter. Petroleumprodukter är generellt en stor risk mot vattentäkter. Redan vid mycket liten mängd spill eller läckage försämras råvattenkvaliteten och kan medföra potentiella hälsoeffekter. Även om petroleumprodukterna inte når fram till vattentäkten kan ett spill ge långvariga effekter då ämnena kan stanna kvar i marken under lång tid och påverkar grundvattnet. Petroleumprodukter orsakar även stora problem i vattenverken i det fall förorenat vatten tas in i

reningsprocessen. Petroleumprodukter är svårsanerade och kan orsaka driftstopp under lång tid.

Länsstyrelsen har beaktat yttrandet från E.ON Elnät Sverige AB. Vad det gäller undantaget kring 5d bedömer Länsstyrelsen det som rimligt att undantaget är det samma som i 5c, alltså att undantag gäller fordon och maskiner som är utrustade eller placerade så att hela den lagrade volymen bränsle vid läckage säkert kan förhindras tränga ner i marken.

Intresseprövning

Föreskrifterna är anpassade för att uppnå vattenskyddsområdets syften. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Meddelade föreskrifter anses vara både rimliga och miljömässigt motiverade. Beslutet anses också förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Andra bestämmelser

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter gäller eller kan komma att gälla för området. Som exempel finns följande:

- Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor innehåller särskilda bestämmelser om bland annat cisterner och hantering av brandfarliga vätskor inom vattenskyddsområden.
- Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel innehåller bestämmelser om användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden.

Ersättning

Föreskrifter enligt 7 kap. 22 § MB riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena grundvattentillgången. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras (31 kap 4 § MB). Om det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd har vägrats eller förenats med särskilda villkor (31 kap. 5 § MB). Överenskommelse om ersättning ska träffas med sökanden, Aneby Miljö & Vatten AB. Nås ingen överenskommelse ska talan om ersättning eller inlösen föras i mark- och miljödomstolen senast 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft (31 kap. 13 § MB).

Tillsyn

Enligt miljöbalken och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken är Länsstyrelsen tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden

beslutade av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan i framtiden komma att besluta om att tillsynen ska överlåtas till kommun om kommunen ansöker om det.

Underrättelse om beslut

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt införs i Jönköpings Posten och Smt-gruppen den 19 oktober 2017. Eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senaste den 9 november 2017.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket vikarierande landshövding Anneli Wirtén beslutat och vattenskyddshandläggare Henrik Gustafsson varit föredragande, har även handläggare vatten Anna-Karin Weichelt och enhetschef för naturskydd och tillsyn Malin Lund deltagit.

Anneli Wirtén

Henrik Gustafsson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Hur man överklagar

Vattenskyddsområde Norra och Södra Jularp

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2017-10-09, dnr 513-6932-2012

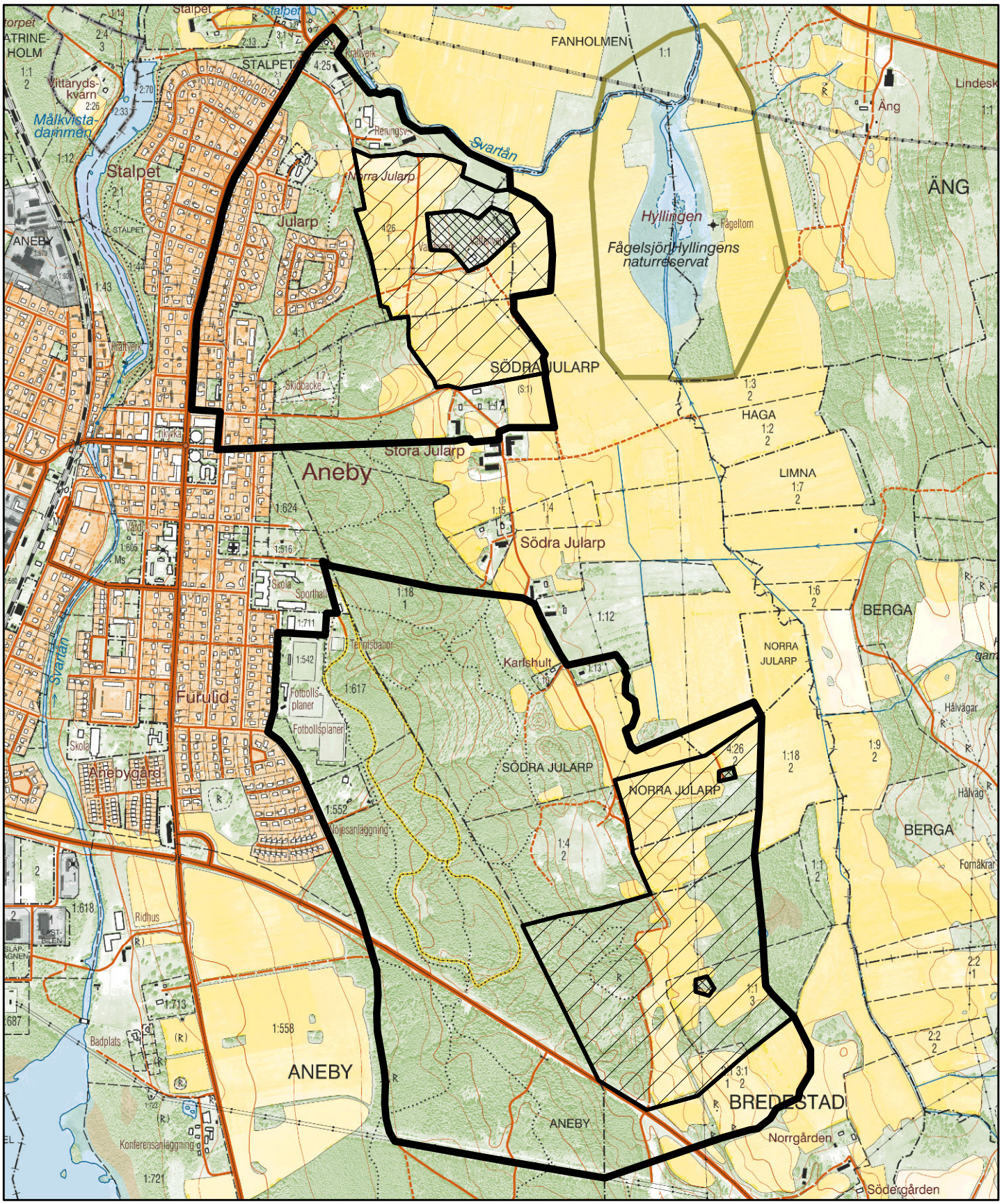

1:15 000

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Teckenförklaring

- Vattenskyddsområde
- Vattentäktszon
- Primär skyddszon
- Sekundär skyddszon

N

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping